[א]מחבורה לחבורה מנין דתניא [1]לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה אין לי אלא מבית לבית מחבורה לחבורה מנין ת"ל חוצה חוץ לאכילתו א"ר אמי [ב]המוציא בשר פסח מחבורה לחבורה אינו חייב עד שיניח הוצאה כתיב ביה כשבת מה שבת עד דעבד עקירה והנחה אף ה"נ עד דעבד עקירה והנחה מתיב רבי אבא בר ממל [א] [ג]היו סובלים אותן במוטות הראשונים יצאו חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו הראשונים מטמאין בגדים והאחרונים אין מטמאין בגדים והא לא נח הוא מותיב לה והוא מפרק לה בנגררין: **מתני'** [ד]אבר שיצא מקצתו חותך עד שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק וחותך ובמוקדשין קוצץ בקופיץ שאין בו משום שבירת העצם מן האגף ולפנים כלפנים [ה]מן האגף ולחוץ כלחוץ [ב]החלונות ועובי החומה כלפנים: **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב [ו]וכן לתפלה ופליגא דריב"ל [ג]דא"ר יהושע בן לוי [ז]אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים הא גופא קשיא אמרת מן האגף ולפנים כלפנים הא אגף עצמו כלחוץ אימא סיפא מן האגף ולחוץ כלחוץ הא אגף עצמו כלפנים לא קשיא כאן בשערי עזרה כאן בשערי ירושלים דאמר רבי שמואל בר רב יצחק מפני מה לא נתקדשו שערי ירושלים מפני שמצורעין מגינין תחתיהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים ואמר רבי שמואל בר רב יצחק מפני מה לא נתקדשה שער נקנור [ח]מפני [ד]שמצורעין עומדין שם ומכניסין בהונות ידם: החלונות ועובי החומה וכו': אמר רב [ה] [ט]גגין ועליות לא נתקדשו איני והאמר רב משום רבי חייא כזיתא פסחא והלילא פקע איגרא

מאי

מחבורה לחבורה מנא לן. חבורה של שני פסחים בבית אחד: **חוצה.** קרא יתירא הוא למילף חוץ לחבורת אכילתו: **מן חוצה** לא גרסינן מן: **עד שיניח.** במקום חבורה האחרת: **דעבד ליה עקירה והנחה.** בשבת דבעינן עקירה והנחה דעד שיניח לא נגמרה מלאכה וגבי שבת וכל חיובי חטאת כתיב [ו] בעשותה בעושה את כולה ולא בעושה מקצתה (שבת דף ג:) והאי נמי אע"ג דלאו בר חטאת הוא הוצאה כי התם בעינן: **היו סובלין אותם במוטות.** פרים הנשרפי' כגון פר ושעיר יוה"כ ופר העלם דבר ופר כהן משיח הנשרפין חוץ לג' מחנות. וילפינן בסדר יומא בפ' שני שעירי (דף סח.) להלן בשאר פרים הנשרפין אתה נותן להם ג' מחנות וכאן ביום הכפורים אתה נותן להם מחנה אחת בתמיה דכתיב [ז] יוציא אל מחוץ למחנה ושרף [ח] וגו' אלא לומר לך כיון שיצאו חוץ למחנה אחת מטמא בגדים דהא כתיב [ט] והשורף אותם יכבס בגדיו אלמא כשיוצאין מן העזרה מטמא בגדים שעליהם מיד ואע"ג דלא נח והכא הוצאה כתיבא דכתיב [י] והוציא את הפר וגו': **בנגררין.** על גבי קרקע דאיכא הנחה: **מתני' חותך עד שמגיע לעצם.** כדפרישית לעיל [כ]: **ובמוקדשים.** בשאר קדשים שיצא מהן מקצת אבר: **קולץ.** את היוצא בקופיץ: **מן האגף ולפנים כלפנים.** אגף קרי כל מקום הגפת הדלת שהוא חופף [ל] ועוקם שם כשסוגרו דהיינו משפת הפנימית של עובי הפתח עד מקום הנקישה שקורין רב"ץ: **מן האגף ולפנים.** דהיינו תוך העיר ממש כלפנים ואוכלין שם קדשים קלים: **מן האגף ולחוץ כלחוץ.** דהיינו מקום הנקישה. ואגף עצמו לא ידעי' השתא אי כלפנים אי כלחוץ ובגמרא מפרש לי': **החלונות.** שבחומת ירושלים ועובי ראש החומה גבוה כלפנים ואע"ג דבעובי השערים לא אמרן הכי התם כדמפרש טעמא בגמרא מפני המצורעים: **גמ' וכן לתפלה.** העומד מן האגף ולפנים מצטרף לעשרה והעומד חוץ לפתח אין מצטרף: **אינה מפסקת.** שאין הפסק לפני המקום שהכל גלוי וידוע לפניו ואין סתימה לפניו: **אגף עצמו.** עובי השער מן הנקישה ולפנים: **שערי ירושלים.** אגף עצמו כלחוץ שלא נתקדש עדיין: שערי עזרה נתקדש עוביין בקדושת עזרה חוץ משער ניקנור מפני המצורע שעומד שם בעודו מחוסר כפורים ומכניס משם בהונותיו לעזרה. מצורע משתלח חוץ לשלש מחנות כדאמרינן באלו דברים (לעיל סז.): **מפני מה לא נתקדשה שער ניקנור.** בקדושת עזרה והוא שער המזרחית של עזרה: **עומדין שם.** ביום שמיני לימי ספרו לאחר שנתרפא וגלח וטבל והעריב שמשו בשביעי ועודנו מחוסר כפורים ותניא בהקומץ (מנחות ס:) מחוסר כפורים שנכנס לעזרה עונשו כרת ונפקא לן [מ] מעוד טומאתו בו [נ] ומכניס ידיו משם לעזרה לתת עליהן מדם האשם שאילו מוציאו לחוץ היה נפסל ביוצא וביאה במקצת לאו שמה ביאה לענשו על כך אי נמי שמה ביאה וגזירת הכתוב היא והעמיד הכהן המטהר את האיש המיטהר לפני ה' וגו' (ויקרא יד): **גגין ועליות לא נתקדשו.** בין גגי ירושלים בקדושת ירושלים לקדשים קלים בין גגי לשכות העזרה בקדושת עזרה לקדושת קדשי קדשים: **כזיתא פסחא.** חבורות גדולות היו נמנין עד שלא היה הפסח מגיע לכל אחד כי אם כזית מן הפסח: **והלילא פקע איגרא.** לקול המולת ההמון מהלל דומין כאילו הגגין מתבקעים שהיו אומרים ההלל על הפסח כדתנן לקמן (דף נה.) הראשון טעון הלל על אכילתו:

מאי

הוצאה כתיב ביה כשבת. פי' אל יצא איש ממקומו והיינו אל יוציא דהא תחומים דרבנן ואפילו למ"ד תחומין דאורייתא היינו מדשני ולא כתב אל יוציא אבל לדידיה נמי קרא בהוצאה מיירי כדמשמע סוף פ"ק דעירובין (דף יז:) דתני רבי חייא לוקין על תחומין דבר תורה פי' מאל יצא ופריך לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד הוא משמע דלהוצאה נמי אתא וא"ת דברים הזורק (שבת צו:) דליש הוצאה מויכלא העם מהביא ואומר ר"י דאיצטריך חד להוצאה דעני וחד להוצאה דבעל הבית ומשום דהוצאה מלאכה גרועה היא איצטריך למיכתב בתרוייהו ולהכי חשיב להו נמי בריש מסכת שבת (דף ב.) בתרתי לפי שכתובות בשני מקראות ומסיק אבות מאי ניהו יציאות יציאות תרתי הוויין [ס]: **בנגררין.** אומר ר"י דלאו דוקא נגררין אלא שיהיו תוך ג' לקרקע דאפי' לרבנן [ע] דר"ע דלית להו קלוטה כמו שהונחה דמיא בזורק במעביר תוך ג' מודו להכי אמרינן בהמוציא יין (שם דף פ.) אמר רבא הוציא חצי גרוגרת והניחה וחזר והוציא חצי אחרת דרך עליה חייב ופריך והא אמר רבא תוך שלשה לרבנן צריך הנחה על גבי משהו ומשני לא קשיא כאן בזורק כאן במעביר ולאו דוקא נקט התם דרך עליה דהוא הדין שלא דרך עליה תוך ג' אלא נקט דרך עליה להשתא לא צריך שיהא תוך ג' רק שיהא תוך ג' לגרוגרת מיחייב ואם תאמר אכתי היאך ראשונים מטמא הא בשבת לא הויא הוצאה כענין זה הוציא ואגד הפר ביד האחרונים שבפנים כדמוכח בהמצניע (שם דף צג:) וי"ל דהכא מיירי שכל הפר חוץ לחומת העזרה ואפילו למאן דאמר התם אגד כלי שמיה אגד הנ"מ כלי שיש לו תוך דאינו חייב אם הוציא מקצתו שע"י מה שבפנים יכול להביאו מבפנים אבל ע"י משיכת המוט לא היו יכולים האחרונים להביאו אצלו:

וכן לתפלה. פי' בקונטרס לענין צירוף ואין נראה דבאלו נאמרין (סוטה דף לח:) משמע סוגיא דגמרא דהלכה כר' יהושע בן לוי דאמר אפי' מחיצה של ברזל אינה מפסקת ובפרק כל גגות (עירובין צב:) משמע סתמא דגמרא דמחיצה מפסקת לצירוף דקאמר ט' בקטנה ואחד בגדולה אין מצטרפין ולענין שופר ומגילה נמי לא מלית לפרש דתנן בהדיא בפ' ראוהו ב"ד (ר"ה דף כז: ושם) היה עובר אחורי בית הכנסת או שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת ושמע קול שופר או מגילה אם כוון לבו יצא ונראה לר"י דהכא מיירי לענין לענות יהיב קדושה ויהא שמיה רבא מברך דאין מחיצה מפסקת לריב"ל ולרב יהודה מפסקת כיון דהוי דבר שצריך עשרה וכי היכי דלא מצטרף לא נפיק ידי חובה אבל שופר לא בעי עשרה: **לא** נתקדשה שער ניקנור. וא"ת אם כן בשערי עזרה גופה ליפלוג כאן בשער ניקנור כאן בשאר שערים וי"ל דמתניתין בפסח קאי שאינו נפסל אלא חוץ לחומת ירושלים: **החלונות** ועובי החומה כלפנים. בפ"ב דשבועות (דף טו:) פליגי כיצד מהלכים שתי תודות שהיו מקדשין בהם חד אמר זו כנגד זו וחד אמר זו אחר זו משמע התם דמכפנים היו מהלכין דפריך בשלמא למאן דאמר זו אחר זו אמטו להכי פנימית נאכלת שכבר קדשה ראשונה אלא למאן דאמר כו' ואי מבחוץ היו מהלכין היכי קאמר דקדשה ראשונה חוץ לחומה והא דקאמר התם למאן דאמר זו כנגד זו פנימית הך דמקרבה לחומה אע"ג דמבפנים היו מהלכים קרי לה פנימית שהיא לצד חוץ ירושלים מפני שהיתה בין ב"ד ובין החומה אי נמי דמקרבה לחומת עזרות קאמר והא דקתני הכא שנתקדשה עובי החומה הקידוש היה תלוי בדעת ב"ד וקדשה שפיר עובי החומה וחלונות אי נמי למאן דמסקינן בגמרא עובי החומה בבר שורא אתי שפיר דלשם ודאי יכולים לילך ולקדש:

לא

עין משפט נר מצוה

כא א ב מיי' פ"ט מהל' ק"פ הל' א:
כב ג מיי' פ"ה מהלכות פרה אדומה הל' ה:
כג ד מיי' פ"ט מהל' ק"פ הלכה ב:
כד ה מיי' שם הל' א:
כה ו מיי' פ"ח מהל' תפלה הלכה ז סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי' נה סעיף יג:
כו ז מיי' (פ"ט) [טו] מהל' נשיאות כפים הל' ח טוש"ע (סעיף ו) סימן קכ"ח סעיף כד:
כז ח מיי' פ"ד מהל' מחוסרי כפרה הלכה ב:
כח ט מיי' פ"ו מהל' בית הבחירה הלכה ז:

רבינו חננאל

תניא לא תוציא מן הבית אין לי אלא מבית לבית מחבורה לחבורה מנין ת"ל מן הבשר חוצה לאכילתו ואינו חייב עד שיעשה עקירה והנחה. ומותבינן עלה מהא דתנן בשחיטת קדשים פ"א פרים הנשרפין ושעירין הנשרפין היו טוענין אותן במוטות ראשונים יצאו לחומת עזרה אחרונים לא יצאו ראשונים מטמאין בגדים אחרונים אין מטמאין בגדים עד שיצאו. והא לא נח. ואוקימנא בנגררים על הארץ ואינן (נושאין) [נושאן] ומגביהן מן הקרקע אלא נמשכין (כו') [על] הארץ והיינו הנחתם. פיסקא אבר שיצא מקצתו כו'. מן האגוף ולפנים כלפנים מן האגוף ולחוץ כלחוץ. אמר רב יהודה אמר רב וכן לתפלה. העומד בכנסת מן האגוף ולפנים הרי הוא בכלל ברכה מן האגוף ולחוץ כלחוץ. ופליגא דר' יהושע בן לוי דאמר ר' יהושע בן לוי אפי' מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים. ואקשינן הא גופה קשיא אמרת מן האגוף ולפנים כלפנים האגוף עצמו חוץ. אימא סיפא מן האגוף ולחוץ כו'. ואוקימנא בשערי ירושלים אגוף עצמו כלחוץ. כי לא נתקדשו מפני שמצורעין מגינין תחתיהן בחמה מפני החמה כו'. וכן שערי ניקנור לא נתקדשו מפני שמצורעין עומדין שם ומכניסין ידיהם לבהונות כדי שיזו עליהם. אבל שערי עזרה אגוף עצמו כלפנים. החלונות ועובי החומה כלפנים. אמר רב גגין ועליות של ירושלים לא נתקדשו. ואקשינן עליה והא איהו דאמר משום רבי חייא פסח כזיתא והלילא פקע איגרא.

מסורת הש"ס

א) זבחים קד:, ב) [זבחים ט.], ג) סוטה לח:, ד) [עי' תוספות יבמות ז: ד"ה זה נכנס כו'], ה) [ויקרא ד], ו) [ויקרא טז], ז) צ"ל ושרפו, ח) [ויקרא טז], ט) [שם ד], י) [ע"ש], כ) גמ"ל: דופק, ל) [ספרי חקת יט יג], מ) [במדבר יט], נ) [וע"ע תוס' שבת ב. ד"ה פשט], ס) [שבת ד.].

* * *

תורה אור השלם

1. בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה ועצם לא תשברו בו: שמות יב מו

* * *

גליון הש"ס

גמרא גגין ועליות. עי' מכות יב ע"א תד"ה אילן. ובמהרש"א שם ובמשנה למלך פ"א ה"ד מהל' שגגות:

* * *

לעזי רש"י

רב"ץ. שפת הפתח (השטח, במזוזת הפתח, שעליו מגיפים את הדלת).

* * *

מוסף רש"י

הראשונים. בני אדם הנושאין במוט. אותן שבראש האחד יוצאים ראשונים (זבחים קד.). החלונות. עובי חלל החלונות שבחומות העזרה סביב מבפנים, ועובי החומה. כראשה למעלה (זבחים נו.).